

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția I civilă

Decizia nr. 963/2014

Ședința publică din 25 martie 2014

Asupra cauzei de față, constată următoarele:

Prin acțiunea formulată la 14 februarie 2012, A. a solicitat instanței - în contradictoriu cu B. și S.C. "C." S.A. - să dispună obligarea părților în solidar, la plata sumei de 10.000.000 RON (RON) cu titlu de despăgubiri civile pentru daunele morale, de imagine, produse de părți ca urmare a apariției articolului de presă intitulat "Se apropie sorocul?" în cotidianul "C.", din data de 13 februarie 2012.

Reclamantul a mai solicitat totodată, să fie obligați părții de a publica hotărârea într-un cotidian central, de mare circulație, în termen de 5 zile de la rămânerea definitivă a acesteia.

În motivarea cererii, reclamantul a învederat că afirmațiile conținute de articolul învinovat sunt contrare realității și reprezintă un "exercițiu politicianist" defăimător, o interpretare denaturată a realității și o încălcare a eticii deontologice jurnalistice, în condițiile în care se ignoră prezumția de nevinovăție.

Mai mult, se arată, prin astfel de "maniere" se încearcă, indirect, influențarea magistraților investiți cu soluționarea dosarului penal în care este trimis în judecată reclamantul, campania constituindu-se într-un adevărat "șantaj mediatic".

Tot astfel, mai susține reclamantul, folosirea termenilor și expresiilor ce se regăsesc în conținutul articolului, exclud orice dubiu cu privire la intenția, respectiv "mobilul" care a existat la momentul publicării articolului, scopul urmărit fiind defăimarea persoanei fizice, prin atingerea adusă onoarei și reputației de care acesta se bucură în mediul public local.

La 29 martie 2011, reclamantul și-a precizat acțiunea, solicitând obligarea părților, în solidar, la plata a încă 10.000.000 RON, cu titlu de despăgubiri pentru daunele suferite urmare apariției a încă 2 articole, în același cotidian, la datele de 20 și 21 februarie 2012.

Prin întâmpinarea formulată, S.C. "C." S.A. a solicitat respingerea cererii, astfel cum a fost precizată, arătând că jurnalistul nu a făcut altceva decât să prezinte, într-o manieră obiectivă și imparțială, desfășurarea procesului penal, elementele relatate - de interes public, avându-se în vedere poziția reclamantului - făcând trimitere doar la viața socială și profesională a celui în cauză și la dosarul penal, iar nu la viața sa personală.

Investit în primă instanță, Tribunalul Constanța, secția I-a civilă, prin sentința nr. 1484 din 21 martie 2013, a admis în parte acțiunea și în consecință i-a obligat pe părți, în solidar, la plata către reclamant, a sumei de 9000 RON, cu titlu de despăgubiri pentru daunele morale suferite de acesta.

A respins, ca nefondată, cererea reclamantului de publicare a hotărârii în cuprinsul unui cotidian central, în termen de 5 zile de la data rămânerii definitive a hotărârii.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță a reținut că în aplicarea articolului 10 paragraf 2 din Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale - care, conform art. 11 alin. (2) din Constituția României, face parte din dreptul intern - Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat constant, în jurisprudența proprie, că aria restricțiilor aduse de un stat libertății de exprimare, este guvernată de îndeplinirea a trei condiții cumulative: restricția să fie prevăzută de lege, să urmărească cel puțin unul din scopurile legitime prevăzute de textul Convenției și să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea aceluia scop.

Dacă prima condiție se referă la existența în dreptul intern a unei dispoziții restrictive, iar cea de-a doua se referă la ideea de protecție a moralei, reputației sau drepturilor altuia, conform celei de-a treia condiții, restricția adusă libertății de exprimare trebuie să răspundă unei nevoi sociale imperioase, necesare bunei funcționări a unei societăți democratice. De asemenea, se reține, Curtea a statuat constant că aprecierea în concret a acestei necesități, se realizează de la caz la caz, luându-se în considerare toate circumstanțele speței.

Raportând situația de fapt reținută în cauză, la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Barbera Messegue și Jabardo, Krause c. Austriei), tribunalul a constatat că, în cazul de față exprimarea utilizată de părți, prin frazele utilizate

În articol sau prin imaginile prezentate, a fost de natură să îi creeze reclamantului un prejudiciu de imagine, expresiile folosite afectându-i acestuia demnitatea, onoarea și reputația, motiv pentru care, se arată, sunt îndeplinite condițiile răspunderii civile delictuale.

În concret, se arată că, afirmațiile pârâților exprimate prin utilizarea unui ton tendențios și vexatoriu:

- îl reprezintă pe reclamant ca un om vinovat de săvârșirea unei fapte penale, care nu își poate regăsi locul "decât în spatele gratiilor, cu cătușe la mâini";

- sunt de natură a crea în percepția opiniei publice impresia că reclamantul este deja vinovat, deși acesta se bucura, până la soluționarea cauzei penale de prezumția de nevinovăție;

- reprezintă aprecieri negative asupra acțiunilor reclamantului, fără a exista certitudinea că sunt și adevărate, cum este afirmația atribuită reclamantului, potrivit cu care judecătorul cauzei penale a dat dovadă de o "insistență nesimțită";

- constituie acuzații explicite de influențare a magistraților, de către reclamant, prin intermediul expresiei "A. și Mazăre au în buzunar mai mulți magistrați decât trabucuri", aspect, prin sine însuși, de natură penală.

A fost susținut de pârâți că această afirmație nu reprezintă decât o preluare a unor zvonuri, cu caracter public. Sub acest aspect, Rezoluția nr. 1003/1993 a Adunării parlamentare a Consiliului Europei, cu privire la etica ziaristică a reținut că "Știrile trebuie difuzate cu respectarea adevărului, după ce au fost efectuate verificările de rigoare, iar prezentarea, descrierea sau narațiunea trebuie făcute într-un mod imparțial. Zvonurile nu trebuie confundate cu știrile. Titlurile și rezumatele știrilor trebuie să reflecte cât mai fidel conținutul faptelor și al datelor prezentate".

Atitudinea culpabilă, în speță, a pârâților derivă și din împrejurarea că, alături articolelor, s-au publicat în presă fotografiile ale reclamantului, trucate, în ipostaze vădit tendențioase, de natură a-i crea acestuia imaginea de infractor.

Că aceasta a fost, mai reține prima instanță, percepția cititorilor cotidianului, a rezultat și din proba testimonială. Astfel, martorul D. a declarat că, în colectivul școlii unde învață fiica reclamantului, copiii îi adresau acesteia afirmații de genul "tatăl tău, pușcăriașul.", iar că minorul reclamantului a refuzat să mai meargă la școală unde era ținta răutăților colegilor.

Față de faptul că, reclamantul, în calitate de persoană publică, este supus unui interes mediatic crescut, articolele incriminate, nu au urmărit aducerea, la cunoștința publicului, într-o manieră obiectivă, a cursului desfășurării unui proces penal, ci crearea unei imagini defăimătoare a reclamantului, atitudine incongruentă cu principiile deontologiei jurnalistice.

Nu trebuie omis, se arată, nici faptul că toate cele trei articole au fost publicate la datele la care instanța penală urma să se pronunțe, prin sentință, asupra vinovăției reclamantului, iar scopul urmărit, "mediat sau imediat", a fost acela de a exercita o presiune mediatică asupra judecătorului sau de a-l pune pe acesta într-o ipostază incompatibilă cu profesia de magistrat. Un atare scop a fost urmărit în mod conștient, iar soluția ce urma a fi pronunțată a devenit, în mod invariabil, în activitatea de defăimare a reclamantului, un nou motiv de afirmare în sarcina acestuia a unor fapte penale, cum este aceea de "a influența" activitatea unor magistrați. Or, o asemenea afirmație, fără nicio dovadă care să o susțină, nu poate fi calificată decât ca o atingere adusă reputației reclamantului, de natură a atrage răspunderea civilă delictuală a pârâților.

În interpretarea art. 10 din Convenție, tribunalul a reținut că printr-o constantă statuare, în spețele vizând încălcarea dreptului la liberă exprimare, Curtea de la Strasbourg a arătat că "presa joacă un rol esențial într-o societate democratică; dacă ea nu trebuie să depășească anumite limite care țin îndeosebi de protejarea reputației și drepturilor unei persoane, ei îi incumbă totuși, în virtutea îndatoririlor și responsabilităților specifice, obligația de a comunica informații și idei asupra tuturor chestiunilor de interes general" (cauza Stăngu și Scutelnicu c. României, 2006; cauza Cuc Pascu c. României, 2008; cauza Sabou și Părcălab c. României, 2009).

Din perspectiva paragrafului 2 al art. 10 din Convenție, Curtea Europeană a relevat că sfera restrângerilor ce pot fi aduse acestui drept trebuie evaluată prin prisma sintagmei "măsuri necesare într-o societate democratică" și care implică mai multe aspecte referitoare la: intervenția efectivă a unei ingerințe în exercițiul dreptului, prevederea prin lege a acesteia și definirea caracterului ei ca fiind necesar și justificat într-o societate democratică.

S-a arătat că, o primă chestiune de la care s-a pornit, în apărările formulate de către pârâți, a fost aceea a existenței unei nevoi sociale imperioase, derivate din rolul presei în societate, de a fi evidențiate și puse în dezbatere generală fapte și acțiuni ale persoanelor publice. În acest context, Președintele Consiliului Județean constituie indubitabil o "persoană publică", calitate pe care reclamantul, de altfel, și-a asumat-o în cursul procesului.

Afirmând apartenența temei dezbătute, existența unui dosar penal cu privire la persoana reclamantului, la sfera interesului general pentru societatea românească în ansamblu și pentru comunitatea constănțeană în particular, pârâții au emis o serie de aserțiuni prezentate ca având o bază factuală solidă, sens în care au făcut trimitere la încheierile din dosarul penal.

În realitate, conchide prima instanță, existența vinovăției reclamantului a fost răsturnată prin sentința de achitare a acestuia, aspect de natură a întări prezumția de nevinovăție de care se bucură acesta, până la rămânerea definitivă a sentinței penale. Ori, baza factuală a susținerilor jurnalistului pârât nu poate fi raportată doar la existența, pe rolul instanțelor, a unui dosar penal, ci ea presupune, astfel cum reiese din jurisprudența Curții Europene, existența a cel puțin unui element cert, privind situații ori fapte ale persoanei publice vizate de presă, de natură a fi puse în mod legitim în spațiul public ca teme de interes general.

Pe de altă parte, nu poate fi reținut nici argumentul exprimat în cuprinsul întâmpinării, precum și prin întrebările adresate martorilor, potrivit cărora au fost relatate și în alte cotidiane aspecte privitoare la persoana reclamantului și la modul în care acesta își exercită funcția în comunitate. Relevarea în mass-media a unor teme de interes general privitoare între altele și la activitatea Președintelui Consiliului Județean, de altfel neprobate în cauză, nu este de natură să suprimă responsabilitatea pârâților prin prisma eticii jurnalistice și să justifice distorsionarea faptelor în propriile articole de presă, într-un mod care să inducă un mesaj public neechivoc asupra imoralității persoanei.

În consecință, s-a reținut că reclamantul a fost expus, în modurile arătate, disprețului public, fiindu-i adusă atingere onoarei, imaginii publice și credibilității, prin imputarea unor fapte infracționale, deși acesta se bucura de prezumția de nevinovăție, ce guvernează orice proces penal, până la finalizarea lui, cu caracter definitiv, motiv pentru care în cauză nu se poate aprecia că articolele menționate exprimă doar opinii jurnalistice pertinente și obiective, rezonabile în raport de poziția publică a persoanei vizate și argumentate de o conduită neconformă situației sale în comunitate.

În egală măsură, afirmațiile defăimătoare uzitate de un ziarist nu pot fi apreciate întotdeauna ca fiind expresia "dozei de exagerare" ori a "provocării" de care se poate folosi acesta în exercițiul libertății presei (îndeosebi în sfera dezbaterilor și divergențelor de opinii politice), ele urmând a fi distinse, în contextul emiterii lor, de simplele atacuri personale (cauza Cuc Pascu împotriva României).

De asemenea, s-a reținut că, nu înlătură caracterul ilicit al faptei, împrejurarea afirmată de pârâți, că reclamantul a fost reales în calitate de Președinte al Consiliului Județean, prin urmare și-a păstrat funcția avută, însă această împrejurare a fost avută în vedere de către prima instanță în proporționalizarea cuantumului sumei acordate cu titlu de despăgubire.

Apelurile declarate împotriva acestei hotărâri de pârâți B. și S.C. "C." S.A., au fost admise de Curtea de Apel Constanța, secția I civilă care, prin decizia nr. 70C din 26 iunie 2013, a schimbat în tot sentința în sensul că a respins acțiunea, ca neîntemeiată.

A fost respins, totodată, apelul declarat de reclamant împotriva aceleiași decizii.

Pentru a se pronunța astfel, instanța de control judiciar a reținut în esență că, analiza articolului în crimă duce neîndoielnic la concluzia că pârâții nu au depășit limitele libertății de exprimare, garantată prin dispozițiile art. 30 (6) din Constituția României și art. 10 din Convenție, întrucât nu se poate reține că, ziarista ar fi acționat cu încălcarea bunei-credințe, ceea ce ar fi condus implicit la oferirea de informații inexacte.

Astfel, se arată, libertatea de exprimare, garantată de art. 10 din C.E.D.O., constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice ce sintetizează sistemul de valori pe care este clădită Convenția (cauza Handyside c. Regatul Unit).

Jurisprudența C.E.D.O. în domeniul libertății de exprimare, se reține, a condus la stabilirea unor principii care creează un echilibru între exercitarea libertății de exprimare și limitele impuse acesteia, prin alin. (2) al art. 10.

Astfel, Curtea a stabilit (în majoritatea spețelor, în cauze privind libertatea presei) că, atunci când are de protejat reputația altora, libertatea de exprimare trebuie să acopere idei și informații dezbătute în arena politică sau alte domenii de interes public (cum s-a demonstrat în cauzele Publico-Comunicaceo Social S.A. și alții contra Portugaliei sau în cauza Axel Springer AG contra Germaniei, spre ex.).

În cazul unor asemenea situații, Curtea Europeană a stabilit nu doar că există obligația de a se comunica astfel de informații, dar și că publicul are dreptul de a le primi (ex. cauza Sabou și Părcălab contra României, par. 33 sau Cauza Björk Eiosdóttir contra Islandei, par. 65)

Conform Curții, libertatea de exprimare constituie unul dintre cele mai bune mijloace prin care publicul are posibilitatea de a-și forma o părere cu privire la atitudinile și ideile liderilor politici.

În acest context, trebuie reținut că limitele criticii acceptabile sunt în mod corespunzător mai largi în ceea ce privește un om politic ca atare decât în ceea ce privește o persoană privată (cum se arată, spre exemplu, în cauza Cărlan contra României, par. 57).

De aceea, se consideră că, spre deosebire de o persoană privată, un om politic este supus în mod inevitabil și conștient unei analize mai amănunțite a fiecărei fapte de către public, astfel încât politicianul trebuie să manifeste un grad mai mare de toleranță. Aceasta nu înseamnă că politicianul nu este îndreptățit la protecția reputației, chiar și atunci când acționează în calitate oficială, dar cerința acestei protecții trebuie împletită cu interesul dezbaterii libere a chestiunilor politice.

Indiferent că este vorba despre articole, comunicate sau conferințe de presă, instanța europeană a făcut mereu distincție între fapte și judecăți de valoare; astfel, s-a considerat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de probă, acestea având un grad de subiectivism inerent (ex. cauza Petrina contra României, par. 41).

Rezultă că analiza cazurilor privind libertatea presei va fi puternic marcată de clasificarea discursului ca referindu-se la fapte sau judecăți de valoare și de atitudinea subiectivă a făptuitorului.

Totuși, pentru a se bucura de protecția oferită de Convenție, judecățile de valoare nu trebuie să se bazeze pe fapte inexacte (per a contrario, cauza Ieremiov contra României, par. 43); în plus, în ceea ce privește afirmațiile verificabile, trebuie luat în considerare nu numai adevărul obiectiv al acestora, ci și atitudinea subiectivă a persoanelor care uzitează de dreptul la libera exprimare, buna credință fiind un criteriu folosit mereu de Curte pentru a determina dacă libertatea de exprimare se menține sau nu în linia stabilită de art. 10.

Astfel, cum s-a precizat (în cauza Ivanciuc contra României, spre exemplu) din cauza datorii și răspunderilor legate de exercitarea dreptului la liberă exprimare, protecția oferită de acest articol este subordonată condiției ca cei interesați să acționeze cu bună credință, astfel încât să ofere informații exacte și demne de încredere (iar lipsa bunei credințe este, uneori, de natură să înlăture posibilitatea recurgerii la doza de exagerare sau de provocare permise în cadrul libertății de exprimare - criteriul ce au constituit mereu pietre de temelie a analizei încălcării art. 10).

C.E.D.O. a trasat o serie de principii generale cu privire la condiția caracterului necesar "într-o societate democratică" care impune stabilirea că ingerința în litigiu corespundea unei "necesități sociale imperioase", care trebuie considerată în lumina întregii cauze, inclusiv declarațiile reproșate persoanelor și contextul în care acestea au fost făcute, astfel încât să se realizeze un echilibru just între, pe de o parte, protecția libertății de exprimare, consacrată de art. 10, și, pe de altă parte, cea a dreptului la reputație al persoanelor în cauză, care, ca element al vieții private, este protejat la art. 8 din Convenție inclusiv obligația de garantare a respectării efective a vieții private.

În speță, este adevărat că prezentarea din prima pagină a articolului are un titlu ("Se apropie sorocul ?") al cărui conținut devine provocator prin intermediul unei fotografii trucate (caracterul nereal al acesteia este învederat și de reclamant) care îl înfățișează pe A. în spatele unor gratii.

Aceste două elemente însă, conchide instanța de apel, nu pot îndreptăți concluzia că ziarista ar fi afirmat indirect că numitul A. ar fi vinovat de infracțiunea pentru care era cercetat (asemănător raționamentului C.E.D.O din speța Cumpănă și Mazăre c. României, par. 100).

În primul rând pentru că din punct de vedere al sensului întrebuirii noțiunii de "soroc", acesta are semnificația de termen fixat pentru săvârșirea unei acțiuni, interval de timp la sfârșitul căruia se efectuează un lucru - prefect justificat de finalizare a procesului penal în care reclamantul avea calitatea de inculpat; apoi, chiar dacă fotografia trucată este extrem de sugestivă, primul subtitlu arată că urmează să se pronunțe sentința în dosarul în care A. este acuzat de abuz în serviciu, iar al doilea subtitlu informează că procurorii au cerut condamnarea cu închisoarea.

Toate acestea se încadrează în exercițiul libertății jurnalistice care include, de asemenea, posibilul "recurs" la o doză de exagerare sau chiar de provocare, cu atât mai mult cu cât, marja de apreciere se circumscrie interesului unei societăți democratice de a permite presei să-și exercite rolul său vital de "câine de pază" în transmiterea de informații de interes public deosebit (cauza Björk Eiosdóttir contra Islandei, par. 65 sau cauza Petrina contra României, par. 38).

Or, este evident că titlul și fotografia trucată nu au decât rolul de a atrage atenția asupra subiectului prin caracterul său exagerat, chiar aparent insolent.

Dar, aceste mijloace ce aparțin arsenalului unui ziarist nu depășesc limitele la care ar putea fi supus un om politic care se expune permanent și inevitabil unui control aferent al faptelor și gesturilor sale atât din partea unor ziariști cât și a cetățenilor.

Mai mult, se arată, articolul conține - cu excepția "notabilă" a ultimului paragraf - doar informații reale (ce nu au fost contestate de reclamant): existența pe rolul Judecătoriei Constanța a unui dosar penal în care A. avea rolul de inculpat și relatarea "poveștii dosarului" care este condimentată cu diferite artificii stilistice ale ziaristei, dar, care nu făceau nici o referință la persoana reclamantului.

În cauză, a declarat recurs în termen legal, reclamantul A. care, invocând temeiurile prevăzute de art. 304 pct. 7, 8 și 9 din C. proc. civ. de la 1865, în vigoare la data inițierii demersului judiciar, critică decizia dată în apel, după cum urmează:

- criticile formulate în apel au vizat cele trei articole incriminatoare din 13, 20 și 21 februarie 2012.

- raționamentul "aplicat" de instanța de apel vine în contradicție cu practica judiciară a C.E.D.O.

- în mod greșit s-a reținut că afirmațiile ziaristului, redate în respectivele articole, nu sunt de natură să atragă răspunderea civilă delictuală a părților, în condițiile în care aceste afirmații sunt contrare realității, eticii și deontologiei jurnalistice iar reclamantul, deși deține o funcție publică, beneficiază totuși de prezumția de nevinovăție.

- prin afirmațiile din articolele incriminate, unul din acestea apărut chiar în ziua în care magistrații ar fi urmat să pronunțe soluția în dosarul penal ce-l vizează pe reclamant, s-a încercat influențarea judecătorilor, constituindu-se într-un adevărat "șantaj mediatic" și reprezentând o ingerință în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, de care ar trebui să beneficieze orice cetățean.

Tot astfel, publicarea unei fotografii trunchiate, pe prima pagină, înfățișându-l pe reclamant încătușat și după gratii, a avut un deosebit impact asupra reclamantului și a familiei sale, cât și asupra percepției opiniei publice cu referire la presupusa vinovăție a reclamantului.

- analizarea termenilor și expresiilor ce se regăsesc în conținutul articolului exclude orice dubiu cu privire la scopul de defăimare a persoanei reclamantului, prin atingerea adusă onoarei și reputației de care se bucura acesta în mediul public local.

Ca atare, instanța trebuia să constate că prin afirmațiile făcute părții depășesc limitele trasate în vederea garantării dreptului la libera exprimare, în sensul că aceștia nu se mai pot bucura de protecția acordată prin dispozițiile art. 30 (1) și (2) din Constituție și art. 10 din C.E.D.O.

Se face trimitere, în acest sens, la prevederile art. 30 (6) din Constituția României și la Rezoluția nr. 1003/1993 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

Recursul se privește ca nefondat, în considerarea argumentelor ce succed.

Pomind de la circumstanțele particulare ale cauzei de față, se impune a se analiza, pentru a răspunde motivelor de recurs invocate, în ce măsură libertatea de exprimare a ziaristului și de informare a publicului - garantată de art. 10 din C.E.D.O. - vine în contradicție cu art. 8 al Convenției, care reglementează dreptul la respectarea vieții private și de familie.

Ca atare, trebuie examinat dacă a existat un echilibru între dreptul la informare și libertatea de expresie, pe de o parte, și dreptul la reputație, pe de altă parte, toate garantate de C.E.D.O., pentru a putea stabili dacă, prin publicarea articolelor incriminate, ziaristul s-a situat în afara limitelor protecției oferite de art. 10 din Convenție.

Potrivit art. 10, paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, drept care cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei, fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

Paragraful 2 al normei convenționale, prevede că exercitarea acestor libertăți - ce comportă îndatoriri și responsabilități - poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, constituie măsuri necesare într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Ca atare, dreptul garantat de art. 10 din Convenția Europeană, nu este unul absolut, paragraful 2 al textului mai sus

menționat, permițând restrângerea exercitării acestui drept, doar în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva anumitor valori pe care statul le poate apăra în mod legitim.

Dar, dacă libertatea de exprimare, ca drept esențial într-o societate democratică, nu poate - în adevăr - să fie exercitată abuziv, limitarea acesteia în scopul protejării "reputației și drepturilor altuia" trebuie făcută doar în cazuri concrete, în condițiile unei atente circumstanțieri a afirmațiilor făcute, față de adevărul obiectiv.

"Per a contrario", ar însemna că orice afirmație făcută prin presă ar putea fi calificată, ca defăimătoare.

În raport de rolul important, unanim recunoscut, al presei în societate ("câine de pază al democrației") în considerarea îndatoririi sale de a comunica informații și idei privitoare la toate problemele de interes general, practica instanțelor a decis că aceasta poate recurge la o oarecare doză de exagerare și chiar de "provocare", în fiecare cauză impunându-se a se analiza dacă interesul informării publicului poate trece înaintea îndatoririlor și responsabilităților de care sunt ținută ziariștii.

Practica instanței europene a relevat însă, în aprecierea asupra respectării echilibrului dintre cele două drepturi - consfințite prin prevederile art. 10 paragraf 1 și art. 8 din C.E.D.O. - importanța rolului sau funcției persoanei vizate și natura activităților ce fac obiectul articolului.

S-a decis că trebuie făcută distincția între persoanele de drept privat și persoanele care acționează într-un context public, în calitate de personalități politice sau persoane publice. (a se vedea cauza Minelli împotriva Elveției, nr. 14991/02, 14 iunie 2005).

Astfel, un reportaj care relatează fapte susceptibile să contribuie la o dezbatere într-o societate democratică, ce privește personalități politice, în exercitarea funcțiilor oficiale ale acestora, nu poate fi asimilat altuia care privește detalii din viața privată a unei persoane care nu îndeplinește astfel de funcții.

Dacă, în primul caz, rolul presei corespunde funcției sale de "câine de pază" care are sarcina, în cadrul unei democrații, să comunice idei și informații privind probleme de interes public, acest rol a fost privit ca mai puțin important în cel de-al doilea caz, evidențiindu-se dreptul publicului de a fi informat chiar asupra unor aspecte ce țin de viața privată a persoanelor publice. (cauza Von Hannover împotriva Germaniei -2).

Într-o altă cauză, C.E.D.O. a statuat că limitele criticii admisibile, sunt, ca și pentru oamenii politici, mult mai largi în cazul funcționarilor care exercită funcții oficiale, trebuind manifestată o mai mare prudență atunci când măsurile luate sau eventualele sancțiuni de condamnare, sunt de natură a descuraja presa în a participa la discutarea problemelor care acoperă un interes general legitim. (cauza Bladet Tromso și Stensaas împotriva Norvegiei).

Reamintind rolul esențial al presei, într-o societate democratică, instanța europeană a mai decis că, chiar și în cazul în care nu poate depăși anumite limite, mai ales din domeniul protecției reputației și drepturilor terților, presa este obligată totuși să comunice, respectând datoriile și responsabilitățile sale, informații și idei privind toate chestiunile de interes general, mai ales cele care, privesc funcționarea administrației și a puterii judecătorești.

Ceea ce trebuie examinat, în aceste situații, este dacă ingerința în litigiu, corespunde unei "necesități sociale imperioase" și - cu referire la marja de apreciere de care se bucură statele contractante - dacă eventuala restricție adusă libertății de exprimare este "proporțională cu scopul legitim urmărit" iar motivele invocate, sunt relevante și suficiente. (cauzele Perna împotriva Italiei, nr. 48898/99 și Cumpănă și Mazăre împotriva României - nr. 33348/pct. 89-90, 17 decembrie 2004).

În speță, așa cum corect s-a concluzionat prin decizia atacată, articolele incriminate se refereau la o temă de interes general și suficient de actuală pentru societatea românească, respectiv corupția prezumată a unor politicieni și înalți funcționari ai administrației publice, context în care reclamantul - cu statut de persoană publică, în calitatea sa de președinte al Consiliului Județean Constanța - a fost "eroul" celor trei editoriale distincte, publicate în cotidianul pârât în datele de 13 februarie 2012, 20 februarie 2012 și 21 februarie 2012.

În paralel, pe rolul Judecătoriei Constanța se afla spre soluționare cauza penală ce făcea obiectul dosarului nr. x/2008 în care reclamantul figura ca inculpat, pentru pretinsa săvârșire a infracțiunii de abuz în serviciu.

Pârâții au invocat în apărare, aspect confirmat de probele administrate, caracterul de "știre de presă" al afirmațiilor cuprinse în cele trei editoriale, menit să țină în atenția publicului evoluția procesului penal.

Chiar dacă, așa cum corect s-a reținut, titlul articolului publicat în data de 13 februarie 2012 și fotografia trucată, au un

caracter "insolent" și o anume doză de exagerare, aceste elemente nu pot duce la concluzia că ziarista ar fi acreditat ideea vinovăției reclamantului, pentru săvârșirea infracțiunii în legătură cu care a fost trimis în judecată, scopul evident al editorialului fiind acela de a atrage atenția asupra subiectului, apreciat ca fiind de interes public, aspect care se circumscrie exercițiului libertății jurnalistice.

Tot astfel, nu se poate reține că articolele incriminate s-ar situa în afara unei baze factuale, în condițiile în care acestea redau informații reale, necontestate, legate de istoricul dosarului penal aflat pe rolul Judecătorei Constanța, dosar în care reclamantul avea calitatea de inculpat, celelalte comentarii ale ziaristei fiind corect apreciate de instanță ca "artificii stilistice" menite să dea mai multă forță expunerii.

Cât privește limitele criticii acceptabile, în practica sa constantă, instanța europeană a decis că acestea sunt mai largi cu privire la politicieni decât în raport cu indivizii obișnuiți. Spre deosebire de cei din urmă, politicienii trebuie să accepte în mod inevitabil și conștient, verificarea strictă a "fiecărui cuvânt și faptă" atât din partea jurnaliștilor, cât și a marelui public, dând dovadă de un grad mai mare de toleranță.

Din această perspectivă, libertatea de exprimare - garantată de art. 10 paragraf 1 din Convenția Europeană - se constituie într-unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din cerințele prioritare ale progresului societății, înscriindu-se în criteriile pluralismului, toleranței și "spiritului deschis", fiind unul dintre cele mai eficiente mijloace prin care publicul află și își formează opinii despre ideile și atitudinile liderilor politici (a se vedea cauza Lingens contra Austriei, paragraf 38-42).

Ca atare, atât în dreptul intern (art. 30 alin. (1) și (2) din Constituția României) cât și la nivel european - în raport de blocul de convenționalitate instituit prin Convenție și Protocoalele adiționale - dreptul la liberă exprimare, cu limitările impuse prin paragraful 2 al art. 10 din C.E.D.O., este privit ca una din valorile fundamentale ale statului de drept și ține de însăși esența conceptului de societate democratică, concept ce domină Convenția, în întregul său.

Or, exercițiul dreptului la liberă exprimare presupune atât dreptul de a primi informații cât și dreptul de a comunica altora informații, raportat la articolele incriminate, instanța de apel apreciind corect că pârâții beneficiază de protecția art. 10 din C.E.D.O. și nu pot fi obligați la despăgubiri, către reclamant.

Cât privește analiza instanței de apel, prin raportare doar la articolul publicat în ziarul "C." din data de 13 februarie 2012, se constată că acest articol a făcut obiectul cererii introductive, reclamantul neînțelegând să reia, în motivele de apel, aspectele la care a făcut referire în precizarea acțiunii din 29 martie 2012 prin care se solicită obligarea pârâților la plata unor sume suplimentare cu titlu de despăgubiri pentru publicarea în același cotidian, a unor alte două articole, cu conținut similar, în datele de 20 și 21 februarie 2012.

Așa fiind, față de cele ce preced, recursul urmează a se respinge, ca nefondat.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E

Respinge, ca nefondat, recursul declarat de reclamantul A. împotriva deciziei nr. 70/C din 26 iunie 2013 a Curții de Apel Constanța, secția I civilă.

Obligă pe recurentul-reclamant la 2000 RON, cheltuieli de judecată către intimata-pârâtă S.C. C. S.A.

Irevocabilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi 25 martie 2014.